

The Name of the Parsha

The word "Tetzaveh" literally means "command," as the opening verse of our Parsha reads, "And you should command the children of Israel that they should bring to you pure olive oil."

However, "Tetzaveh" is also a derivative of the word "tzavsa," meaning "connection." According to this translation, the verse would read, "And you should connect the Jewish people..." This hints to the fact that Moshe connects the Jewish people with God.

When he succeeds in this task, Moshe becomes spiritually strengthened. For, as a true Jewish leader, his entire essence and being is bound up with the people, so that when the people increase their connection with God, it makes Moshe stronger. This is hinted to at the end of the verse, "They should bring to you pure olive oil," i.e. when Moshe

connects the Jewish people to God, Moshe's own spiritual light grows stronger.

The verse continues, "Crushed for lighting," i.e. when the Jewish people are "crushed" in exile, there is always a Jewish leader of the caliber of Moshe to be found, referred to in the Zohar as "the extension of Moshe in every generation." This leader can take a people who are spiritually crushed, and transform them to be ready, "for lighting,"—spiritually awake and illuminated.

Then, the Jewish people can reach the level indicated by the end of the verse "to ignite the lamp until it burns continually." i.e. that they become spiritually self-sufficient, to the extent that they no longer rely on their leader, and that they can "burn continually" without his direct input.

(Based on Sefer Hama'amorim Melukat vol. 6, p. 129ff)

① Lubartcher Rebbe

② ספרו ר' צ'ק סק' אלו

והנה חו"ל דרשו הפסוק ושנתם לבניך אלו
התלמידים, והפסוק ולמדתם את
בניכם איירי כשלומד האב עם בנו, והקשה
מן הר"ז ז"ל מדוע דרשו חו"ל דבניס אלו
התלמידים על הקרא דושנתם ולא על
ולמדתם אותם את בניכם, אולם להמבואר
נראה דחלוק חיוז רב לתלמיד מחיוז אב לבנו
דבחיז רב לתלמיד לא סגי אס למדו עד
שנתפס בלב התלמיד אלא נריך שיהא שנו

שיהא בכם התלמיד ללמד לאחרים, ומשא"כ
בחובת אב לבנו ליכא חיוז ללמדו עד שיהא
בכם ללמד לאחרים, ורק עד שנתפס בלבו,
ומשו"ה דרשו חו"ל שהפסוק ושנתם מיירי
ברב המלמד תלמיד, ואילו פסוק ולמדתם
מיירי באב המלמד את בנו.

ולפי המבואר נראה דלכך אמר התנא
והעמידו תלמידים הרבה ולא אמר
ולמדו, דבחובת רב לתלמיד לא סגי בלימוד
גרידא אלא בעינן שישים הדבר בפיו שיהא
התלמיד שנון שיהא בכם ללמד לאחרים,
ומשו"ה נקט והעמידו ר"ל שמעמיד התלמיד
על רגליו שיכול ללמד לאחרים.

והעמידו תלמידים הרבה. המו"ט
הקשה למה אמר והעמידו לא
ולמדו שזה תכלית הכונה, וי"ל דבמכלתא
ר"פ בשלח עה"פ ואלה המשפטים אשר תשים
לפניהם, לפי שהוא אומר דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם אין לי אלה פעם אחת מנין
שנה ושש ורבע עד שילמדו ח"ל ולמדה את
בני ישראל (דברים לא), יכול למדין ולא שונין
ח"ל שימה צפיהם, והמלבי"ם ביאר שיש הבדל
בין דיבור ולמוד שהדבור סגי בפעם אחת אבל
הלמוד נריך לאמרו הרבה פעמים עד שילמד,
והנה בהלמוד די אס למדו עד שנתפס בלב
התלמיד ואינו שנון בפיו שיהיה בכם התלמיד
ללמד לאחרים, ולכן הוסיף שימה צפיהם
שיוכלו להוציא למודי התורה צפיהם ללמדם
לאחרים עכ"ד, ולפימש"כ המלבי"ם נראה
דמה"ט כתיב צפ' ואחחנן (דברים ו, ז) ושנתם
לבניך מפני שחייב ללמד לתלמידים שיהא שנון
להם עד שיהא בכם התלמיד ללמד לאחרים.

(כ) ואתה תצוה. לא הזכיר משה

בוה חסדר... משום שאמר בחגי גא
מספרך אשר כתבת וקללת חכם אפילו
על תנאי באה ונתקיים בוה. בעל הטורים.

ולמה דוקא בפ' תצוה? ומתבצים מפני
שקוראים אותה בשבוע שחל בו יום
הסתלקותו של משה. ושתי תשובות

בדבר: א) המנהג לחלק את התורה
לקרשיות וקביעתן לשבתות השנה הוא
מאוחר, ובמערבא היו מסיימים את

קריאת התורה בצבור אחת לג' שנים
(מגילה כ"ט), ואיך אפשר לומר, שבחרו
בפ' תצוה, שלא להזכיר בה שמו של

משה, מפני שעתידין איו קהלות לקרותה
בו' אדר? ב) על שמחת המן, שנפל הפור
על חודש אדר, שמת בו משה, — מעוררת

הגמרא, ולא ידע שרזי ראדך את ירזי

③ אלוים לתורה

כדאי הלידה שתכפר על המיתה; ומי
יבוא, אחרי מפלת המן, להזכיר דבר זה,
שנכשל בו אותו רשע? ובפרט בחיי משה.
כשיום הלידה כבר היה ויום המיתה
טרם בא? והנראה בוה טעם הגיוני.
בהקדמת דברי חז"ל, כל חרון אף
שבחורה נאמר בו רשם... אף זה (ויחר
אף ה' במשה, על שלא רצה לקבל תיכף
את השליחות לגאולת ב"י) נאמר בו
רשם, שנאמר הלא אהרן אחיך הלוי
(לעיל ד')... אני אמרתי אתה כהן והוא
לוי עכשיו הוא כהן ואתה לוי (זבחים

אלא שנענש על סירובו ועד הציווי. שאהרן ובניו ידליקו את הנרות באהל מועד וכן להקריב אותם לכהן לפני ה' ר"ל עד פרשת תצוה לא ניכר היה העונש הזה. ורק בפרשה זו בא העונש על אדון הנביאים בפועל ממש, ואז זכרו למשה גם "חטא" ב' היינו שקלל א"ע בשעת מעשה העגל ואמר אל ה': אם תשא חטאתם ואני אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (לקמן ל"ב). ואף שמחל ה' על מעשה העגל, אבל שם נאמר: "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם", וגם על משה פקד ה' את קללתו זו ביום אשר פקד עליו חטא של הסירוב, ובפ' תצוה, אשר בה נצטוה למסור את הכהונה, הראויה לו, לאהרן אחיו ובניו, — נפקד גם על הקללה "מחני נא", ולא נזכר שם משה בכל הסדר. ועי' בפ' ויקהל את הפיוס, שנעשה למשה בעד זה.

ואתה תצוה. בסדר זה לא נזכר שמו של משה, שאמר: "אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (לקמן ל"ב). ואע"פ שמחל ה' על מעשה העגל, נתקיימה קללת צדיק א"ע ע"י זה שלא נזכר שמו בפ' תצוה, וכבר ביארנו את הטעם, למה דוקא בתצוה, ומענין הדבר, שבשעה שחלקו את התורה לפרשיות, קבעו פרשה זו, שלא נזכר בה שם אדון כל הנביאים, לשבוע שחל בו ז' באדר, יום הסתלקותו ויום הולדת את משה רבנו. והדעת נותנת, שבזה רצו

חכמינו ז"ל להבליט את אופיה של אמונת ישראל הטהורה, שלא העמידה את המחוקק, איש האלהים, במרכז הפולחן הדתי ועבודת ה', כמו שאנו רואים ב"אמונות" אחרות, שכל החגים והמועדים טובבים והולכים אחרי חייו הפרטיים של המחוקק: החג היותר גדול הוא יום הולדת את המחוקק, ואחריו בא יום המיתה שלו, וימי הצום והתענית קשורים בסבלו וצערו. וזה ענשה רושם, כי הכל נברא לכבודו, וכל ה"אמונה" היא רק בו; ולכבוד עצמו הוא דורש, שכל המחזיק בכפף בגדו יש לו חלק לעוה"ב, כאילו הוא הבעלים על עוה"ב, ואחריו החזיקו כהני במותיו למכור מחילת עונות ועוה"ב לכל המרבה במחירם. לא כן הוא חלק יעקב ותורתו: המחוקק נשאר "נחבא אל הכלים", אין העם (מלבד הלומדים, שחשבו ומצאו, שמת בו באדר, ומסתמא גם נולד בו, שהרי הקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום) יודע את יום הולדת את משה או את יום שנפטר בו, ומכש"כ, שאין חוגגים את הימים הגדולים האלה — וכמה מן הענוה והצניעות יש בוה, שלא חייב אותנו מקבל התורה, לא הוא, לא תלמידיו ולא תלמידי תלמידיו, להביע לו איזו הכרת תודה בעד מסירת נפשו בשעת גאולת ישראל ובשעת קבלת התורה מן השמים! ולא לחינם העידה עליו תוה"ק: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר ע"פ האדמה" (במדבר י"ב), ובדרכיו הלכו גם תלמידיו, חכמינו ז"ל, ובמצאם סדר שלם בתורה, שלא נזכר בו שם מקבלה, עמדו וקבעו לקרא בסדר הזה בשבוע שחל בו יום פטירתו (וממילא לידתו) של משה רבינו.

שקלל א"ע במחית שמו מספר התורה, אם לא יסלח ה' לישראל את חטא העגל, ונתקיימה קללה זו בסדר הזה, ובהו הדגישו, שקללה זו ברכה היא בעינינו ומשמשת הערכה קולעת ביותר לחי איש האלהים והענו מכל האדם, אשר סיכן א"ע להשרף בין מלאכי מעלה כדי לקבל את התורה, ובשביל זה זכה, שתקרא על שמו (וזכרו תורת משה עבדי), ואעפ"כ כשאמר ה' להשמיד את ישראל בעון העגל, — "קלל" א"ע במחית שמו מתורת ה', אם לא ימחול ה' לישראל את העון הזה, היש לך הקרבה עצמית יותר גדולה בעד עם ישראל מזו?! ה' מציע למשה, להשמיד את ישראל, שחטא חטאה גדולה, ולעשות את משה לגוי גדול ואליו ימסור את תורתו, ומשה מלבד שאינו מסכים על ההצעה הזאת, (שכל מלכי מו"מ היו מסכימים עליה), הוא מבקש מאת ה' למחוק את שמו מתורתו, אם א"א למסור אותה לעם ישראל! האם אפשר לאמר על מחוקק כזה, שלכבוד עצמו הוא דורש?! וכשאנו קוראים בשבוע שחל בו יום הולדת והפטירה של המחוקק סדר ש"גמחה" שמו ממנו, אנו מחליטים, כי ה' הוא מחוקקנו ולא חלו בתוה"ק ידי אדם, ויחד עם זה אנו מתמלאים הערצה למי שנתנה תורה על ידו על אהבתו את ישראל (שגם הצדוקים מודים בה — מנחות ס"ה), שלא ידעה כל גבול.

5) בית ספר

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וכי נחוק צניי וכי אלגזר וליחננו צני אהרן ליל מלי נחוק צניי פשיטא ואריכת הלשון הוא, וגם מלי לרד לומר צני אהרן נאמר שכבר אשר אם אהרן אחיך וזה צניו אהרן כדע שפניה צניו.

ונ"ל עוד סהם ידע כי אהרן סי' תמיד טרחו ועסקו לטובת ישראל בכלל ונפרס אהבם שלום ורודף שלום וסי' אהבם להם יתור עונתם כדפי' רשי' דלכן כתיב צהרן ויבטו כל ציה ישראל ולא כן צמטה, ואהרן טעניה על כל הפרטים לעשות שלום בין איש לאחשו ואיש לרעהו, וסן עתה קרבו סי' לכסהו החיזו עליו לקדש עלמו צמותו לו ולהסתודר עלמו ולהשלים נפשו ציתר טאח כדי עיסי' ככון ותחזון לכנסו לפני ולפניהם ולהקריב קרבנות צמחצנה טחורם מחוקק טנעתיס ועי' יעוזו דרך השלום ויקר השגחתו מעם סי' חלה, אלל לא רלה סי' צום כי גדול השלום וחסן סי' עיחאחרו עיכסם אללו כי יסיס קדוש סי' ולס משפטיו עם ישראל דוגמת מעס, ח"כ סקרב אליך חס אהרן אחיך צמלת אליך רעו לו עיסי' דועס לך וענאר עמוך צני ישראל סי' עיסי' צחוק צני ישראל! ולא יפרד מעס רק

6) רחוק יתכן
 7) המצוה האלה
 8) ע"כ

1 כתב הרב המצוה שלשים
 דלש שלשוו הכהנים ללבוש בגדים
 גדולה וכבוד ולו יעבדו כמקדש
 והוא אמרו יתעלה ועשית בגדי קדש
 אחיך לכבוד ולתפארת (מלוא כח 3) ואת בניו תקריב
 והלבשהם כתנות (שס טט ט). ואלו הן בגדי כהונה
 שמונה בגדים לכהן גדול וארבעה לכהן הדיוט.
 2 וכשיעבוד הכהן בפחות מהבגדים שהם מיוחדים
 בעבודה ההיא או ביותר מהם עבודתו פסולה
 וחייב עם זה מיתה בידי שמים. ר"ל מחוסר
 בגדים שעבד. וכן מצינו איתו בגמר סנהדרין (פג).
 3 בכלל מחוייבי מיתה בידי שמים. ולא בא זה כתוב
 בבאור. אבל בא כתוב (שס י) וחגרת אותם אבנט
 וכי והיתה להם כהונה לחקת עולם וכן בפירוש
 (שס): בזמן שבגדיהן עליהן כהונתן עליהם אבל
 בזמן שאין בגדיהן עליהן אין כהונתן עליהן והיו
 להו זרים. והנה נבאר (ל"ט עד) כי זר ששמש
 במיתה. ואמרו בספרא (כ"ט טו) וישם עליו את
 החשן פרשה זו למדה לשעתה ולמדה לדורות
 למדה לשירות יום יום ולשירות יום הכפורים בכל
 יום משמש בבגדי זהב ויום הכפורים בבגדי לבן.
 4 וכבר בארו בספרא (ל"ט ט"ז) שלבישת בגדים
 אלו מצות עשה והוא אמרם ומנין שאין אהרן לובש
 בגדים אלו לגדולתו אלא כמקיים גזירת המלך
 תלמוד לומר [ל"ט י"ג] ויעש כאשר צוה יי' את
 משה. כלומר בגדים אלו. ואע"פ שהם בתכלית היופי
 שהם מזהב ושוהם וישפה וזולתם מן האבנים
 היפות לא יכוין בהם היופי אלא לקיים הצויר
 שצוה האל למשה לבד והוא שילבש אלו הבגדים
 תמיד במקדש. וכבר התבאר משפטי מצוה
 זו כלם בפרק שני מזבחים (י"ז י"ט). ובמקומות
 מכפורים וסוכה (ג. נל).

11 נכונת בגדים שלא כשעת העבודה
 שוב מלוא לכוף אלא הכשר העבודה
 12 מלוא זה מלוא היה ראו שממנה
 13 מלוא בגדי לכן כיום הכיפורים מלוא
 אחרת. כמות זה כן מות זה. וכן
 ראו למות בגדי (כהן גדול מלוא
 ובגדי הן הדיוט מלוא שיהי. אבל
 כולן מקיים מחלקי העבודה המלוא
 14 חמנו י' ימיים הנאמרים כהן
 וכבר נתבאר (ש"ט ט) ששין מוניס
 חלקי המלוא. ולכן לא נמנה להנהו
 ע"פיה השלש והמנוחה והמנוחה מלוא
 15 המיד וזה אומרו בהכשר העבודה
 האלה שהיא לטוב אומרו בשלש מחולק
 16 כן ויספור עליו בענין כן ולאו
 יתכרך בהדלקת הנר לפניו וסדר לנו
 17 שיהיה ההדלקה הוה כמנורת זהב
 משקלה ועניינה כן וכן וסנה הס
 תשמישי קדושה. ולא הוכשר כנינו
 הפעם שכתב בו הרב שאמר (מ"כ ש"ס
 חלק מחלקי המקדש. לפי שאין הכלים
 18 חלק מן הכית אבל הם ששים מלוא
 ולכן משככות זו לה זו והקריבין
 כנית אף על פי שאין בו כלים אלו.
 ולכן אלא ע"פיהם הארון והכפורת
 19 לטוב שם העדות תמנה מלוא כפני
 עממה. ואל המשוב דומר שם
 20 חתנה שלא נלתינו לדורות ולא נעשה
 אלא לנחותה הכרית וכנית שני שם

1 ד כתב הרמב"ם מלוא ל"ג ה"ל
 מיוחדים לכבוד ולתפארת יעבדו כמקדש וה"ל ועשו בגדי קדש
 כ"ו ולא בניו תקריב והלבשהם כתנות כ"ו.
 הרמב"ן ע"כ וז' עם
 פשיטותה ככתוב ולריכות המורה כנילורה לא מלוא כה"ג ועשתו
 (ומג דכ"ו) ששין כלניסה בגדים שלא כשעת העבודה שום מלוא לכו
 אלא הכשר עבודה ששם עבד בפחות מהן או ביותר חספס עבודתו
 ומהו כן חלק ממלוא העבודה כ"ו ע"כ.
 ראני אומר אמת ששם
 עבד שלא כבגדים עבודה פסולה אבל לא כשכיל כך הם חלק ממנה.
 והכתוב יוכיח שלא מלוא עשית הבגדים כה לומר ועשו בגדי קדש
 להכיר לעבוד ולשרת כ"ו אלא אמר לכבוד ולתפארת כלומר כ"ו שיהיה
 11 בהם תכונת ומסופר מבין שאר העם וכן הם היו לו לסימן על ההנהגה

וירכסו את החשן מטבעותו וכו' ולא יזח החשן מעל האפוד (כח: כח)

1 ואיתא בגמרא (יומא עב). ואמר ר' אלעזר המזיח חשן מעל האפוד
 והמסיר בדי הארון לוקה שנאמר ולא יזח החשן מעל האפוד עכ"ל
 ולא נתבאר טעם האיסור בדבר ואף דיש לומר בפשטות דידוע מדברי
 חז"ל דכל בגדי כהונה באו לכפר וכל אחד מהבגדים בא לכפר על חטא
 אחר מהשני ואיתא (זבחים פח:) אפוד מכפר על ע"א וחושן מכפר על
 2 עוות הדינין וא"כ י"ל דהאפוד מרמו על עניני בין אדם למקום משא"כ
 החשן בא על עניני בין אדם לחבירו ועל זה באה האיסור שלא יזח החשן
 מעל האפוד דאיסור להבדיל אפילו חוט השערה בין הני תרי חלקי התורה
 בין אדם למקום ובין אדם לחבירו. וראיתי לתרי מגדולי דורנו דפירשו
 שניהם כסגנון אחד אלא בשינוי קצת. דהגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל
 3 פירש דחטא ע"א הוא מקושר בחטא של עוות הדין כזה דכל מי שמעוות
 הדין של ממון בתור ריין או בע"ד היינו משום דחסר לו אמונה כזה דכל
 פרנסתו וממונו ביד השם ובהשגחתו והכל השייך לו נפסק לו מן השמים
 וכל תחבולתיו בעיוות הדין לא יועיל לו מאומה ואם אינו מאמין בזה זהו
 כפירה ושייך לע"א, והגאון ר' יעקב קמנצקי זצ"ל כחניך סלבודקה פירש
 דכל עבודה זרה אינו אלא עוות ישרות השכל ומתאימה עם עוות הדין
 4 דהוי ג"כ יציאה מישרות המדות וע"כ שייכים זה לזה.

הנהיגו
 ח"ה

1 וכעת נראה לי דאפשר לומר בענין אחר דהנה מבואר בפסוקים דהחשן
 הי' לו שמות י"ב שבטים חקוקים על י"ב אבנים וכל אחד משבטי
 י"ה הי' לו אבן אחרת ושמו נקוב אליו והי' כל הי"ב שבטים ביחד (גם
 שמות האבות) על לב אהרן בחשן המשפט. ועיין ברכינו בחיי דביאר איך
 כל אבן שייך במיוחד לאותו השבט כגון אדם בא שם ראובן דהוא מלשון
 אדום כי הודה ולא בוש במעשה שיחלל משכבי אביו וכן הלאה עיי"ש
 באריכות איך שהתאים כל שבט עם האבן שלו עד בנימין שיש לו האבן
 של ישפה דהוא שילוב של שתי מלות יש פה דמ"מ שתק ולא דבר אף

מניחין להם הפנים. אבל מובח מקטר קטרת
 שעיקרו לכך * [שהכפרות שבאין ביום
 הכיפורים * אינו רק לכפר טומאת מקדש
 וקדשיו, ואין צורך לכך רק אם יהיה בית
 המקדש ועבודה, אבל לא באו לכפר דברים
 הנצרכים כפרה בלא בית המקדש. וכן קיימא
 לן דנתנים בפנים שנתנו בחוץ כיפר אלא
 שהבשר אינו נאכל ובלאו הכי חטאת הפנימים
 נשרפין * ולענין אימורים פירשתי בחידושי
 ואין כאן מקומו] הלא קיימא לן שהקטורת
 נקטר אף אם אין מובח, וכמו דאמר רב
 בזבחים דף גט, ב דמובח שנעקר מקטירין
 קטרת במקומו, ואינו רק למצוה * ולכך כתיב
 בתר דהשלים כל הדינים מן הכלים והבנינים
 המוכרחים להשראת הכבוד במשכן הקדוש,
 ולהורות דאין זה רק מצוה בפני עצמה, דו"ק.
 ובוה מכוון הפסוק מלכים-א, ט, כה: "והקטיר
 אותו אשר לפני ה'" — דאין טעון מובח
 רק מקומו כשר להקטיר *.

ל, א ועשית מובח מקטר קטרת וכו'.
 הראב"ע נתקשה מדוע לא נכתב ציווי עשית
 מובח הקטרת רק אחרי כלות פרשת המשכן
 ומילואים. והעיקר כי כל הצווים כמו הארון,
 אם אין ארון אין מניחים לוחות, וכן בלא
 מובח אין מקריבין עולה תמיד, וכן בלא
 בגדים אין כהן רשאי לעבוד ובלא מגורה
 אינו רשאי להדליק גרות, ובלא שולחן אין

באמרו (ויקרא ט, ו) "זה הדבר אשר צוה ה'
 תעשו וירא אליכם כבוד ה'". אכל היה
 ענין זה המזבח לכבוד את האל יתברך אחרי
 בואו לקבל ברצון עבודת עמו בקרבנות
 הבקר והערכ * ולשחר פניו במנחת *
 הקטרת, על דרך "הבו לה' כבוד שמו, שאו
 מנחה ובאו לפניו" (דברי הימים-א טז, כט).

האש מועט לא הספיק לשרף את גרם *
 המזבח שהיה של עץ. ולא הזכיר זה המזבח
 עם שאר הפלים בפרשת תרומה *, כי לא
 היתה הפונה בו להשקין האל יתברך
 בתוכנו, כמו שהיה הענין בשאר הפלים,
 באמרו "ושכנתי בתוכם, ככל אשר אני
 מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית
 כל כליו" * (לעיל כה, ח-ט). גם לא היה ענינו
 להוריד מראה כבודו בפית, קענין מעשה
 הקרבנות, באמרו "ונודעתי שמה לבני
 ישראל" * (שם כט, מג), וכן העיד משה רבנו